

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

בהר־בחוקותי

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כב
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ואחת לבריאה
ה'ת"תהא' שנת פלאות אראנו

בהר בחוקותי

א. „בהר” ו„בחוקותי” פרשות מחוברות

כבר דובר פעמים רבות¹ אודות פרשיות מחוברות, שמן העובדה שמחברים אותן כאילו היו פרשה אחת

– שמחלקים את שתי הפרשיות ביחד לשבעה קרואים בלבד, ויותר מכך: מחברים את סיום הפרשה הראשונה עם תחילת הפרשה השניה בעליה אחת², עם אותה ברכה לפנייה וברכה לאחריה –

הרי מובן מכך, שיש לשתי פרשיות אלו נקודה משותפת בתוכנן, אשר משום כך אפשר לצרפן לפרשה אחת.

יש להבין: מהו התוכן המשותף לשתי הפרשיות – „בהר” ו„בחוקותי”?

ואדרבה: הרי, כאמור פעמים רבות³, שם הפרשה רומז לתוכנה – והנה, לכאורה, השמות „בהר” ו„בחוקותי” מבטאים תוכן הפכי:

המילה „בהר” מצביעה על הגבהה, אשר כוונתה בעבודה הרוחנית היא, שיהודי צריך לנהוג לפעמים⁴ בתוקף וברוממות – ויגבה לבו בדרכי ה'. לדוגמא, כאשר הוא עומד בפני נסיון, עליו לנהוג בהתנשאות, בעצמה ובעוזות כדי לא להבהל, וכך יוכל להתגבר על הנסיון – „עז כנמר”⁶.

לעומת זאת, המילה „בחוקותי” מצביעה על קיום חוקים, הכרוך ודורש התבטלות מצד

האדם. את החוקים מקיימים משום „חוקה” חקקתי גזרה גזרתי” ו„אין לך רשות להרהר אחריה”⁸ – מכיון שכך ציוה הקדוש ברוך הוא מצייתים לציווי, למרות שאין מבינים את הטעם לכך, ואף להיפך – זה בניגוד להגיון ולשכל האדם.

ב. „בהר סיני” – דבר והיפוכו

כדי להבין זאת יש להקדים ולבאר מדוע נקראת הפרשה הראשונה, לפי מנהג ישראל⁹ אשר „תורה היא”¹⁰, בשם „בהר”. והרי, לכאורה, אין מובן:

לכאורה, יש לשים את הדגש בעיקר על המילה „סיני” – ההר המסויים שעליו ניתנה התורה¹¹. וצריך היה לקרוא לפרשה בשם „סיני”, או לפחות „בהר סיני”¹², כפי שאנו רואים שפרשות נוספות¹³ נקראות בשם שמורכב משתי מילים.

וכיצד מתאים לפרשה זו השם „בהר”, שאיננו מבחיר על איזה הר מדובר כאן?

שאלה זו אף מתחזקת כאשר עוסקים בהוראה הנלמדת מ„הר סיני” בעבודת ה'. חז”ל¹⁴ אומרים, שדוקא הר סיני נבחר שעליו תינתן התורה, משום שהוא „מכיך מכל טורי”א (נמוך מכל ההרים), והוא כולל בתוכו דבר והיפוכו¹⁵:

7 במדבר ר”פ חוקת. תנחומא שם (ג, ח). ועוד.

8 רש”י ר”פ חוקת, מיומא סו, ב.

9 משא”כ בסידור רס”ג וברמב”ם סדר תפלות: בהר סיני.

10 נסמן בלוקו”ש [המתורגם] ח”ד ע’ 60. חכ”ב ע’ 33 הערה 4. ע’ 62 הערה 2. ועוד.

11 וכלשון רז”ל עה”פ (תו”כ הובא ברש”י), מה שמיטה מטיני כו’ אף כולם כו’ מטיני. ובלשון המשנה (ריש אבות): משה קבל תורה מטיני.

12 כנוסח הרס”ג והרמב”ם, כנ”ל.

13 כמו: חיי שרה, וזאת הברכה, ועוד.

14 ראה מדרש תהלים (באבער) סח, יו. ועוד.

15 ראה בכ”ז לקו”ת במדבר טו, ב”ג. לקו”ש [המתורגם] ח”א ע’ 263 ואילך. ועוד.

1) ראה לקו”ש ח”ח [המתורגם] ע’ 326. 410 ואילך. ועוד.

2) דלא כמנהג תימן (ראה לקו”ש שם ע’ 410 הערה 24).

3) ראה לקו”ש [המתורגם] ח”ה ע’ 58 ואילך. ח”ח שם (ע’ 412). ובכ”מ.

4) ויתרה מזה – מעין זה צ”ל בכל יום בהתחלתו וראשו „עז כנמר” (כנסמן בהערה 6).

5) דהייב יו, ו. וראה מקומות שנסמנו לקמן הערה 15, 20.

6) אבות פ”א מ”כ. טור א”ח בתחלתו. שו”ע אדה”ו (מהד”ת) שם (וראה מהד”ק שם ס”ג).

ומשום כך, ההתבטלות האמיתית היא, כאשר האדם אינו חש במציאותו עד כדי כך, שאין הוא חש אפילו את התבטלותו. כי עצם העובדה שהיהודי מרגיש שהוא מתבטל כלפי הקדוש־ברוך־הוא, מצביעה על כך שעדיין הוא חש את עצמו למציאות כלשהו, שצריכה להתבטל²². כאשר היהודי בטל באמת, הרי אין הוא חש בשום דבר מחוץ לאלקות.

דבר זה מתבטא גם בהלכה, בנגלה שבתורה:

כבר דובר פעם בהרחבה²³ על ההבדל שבין „עבד” לבין „שליח”, שאמנם, „שלוחו של אדם כמותו”²⁴, וזה כולל גם ובעיקר את האופן הנעלה ביותר של השליחות, שבעת השליחות נעשה השליח למציאותו של המשלח.

כידוע²⁵, שבענין השליחות ישנם שלושה אופנים: (א) המשלח נותן רשות וכה לשליח לבצע במקומו פעולה כלשהי, אך מעשה השליחות מתייחס לשליח. (ב) המעשה מתייחס למשלח ונחשב כעשייתו של המשלח, על ידי השליח. (ג) לא רק מעשה השליח מתייחס למשלח, אלא גם השליח עצמו נעשה כמציאות המשלח,

אלא שלמרות זאת אפשר להבחין בין השליח לבין המשלח, ומשום כך אומרים ש„שלוחו של אדם כמותו” רק בקשר לענין השליחות, אך לא לגבי ענינים אחרים, אפילו בשעת מעשה²⁶.

לעומת זאת „עבד” אינו מציאות בפני עצמו כלל, כל מציאותו היא מציאות האדון. ומשום כך – „מה שקנה עבד קנה רבו”²⁷.

כי השליח הוא מציאות עצמאית, המתבטלת כלפי המשלח, ולכן גם בעת ההתבטלות נותר מקום למציאותו²⁸. ואילו

מצד אחד אנו רואים מכך שיש צורך בשפלות, „מכין”. אך מצד שני הרי סיני הוא גם הר, אמנם, נדרשת מן היהודי שפלות, אך אל לו לנהוג בשפלות מוגזמת ולהיות כ„אסקופא הנדרסת”¹⁶ ח”ו, אלא ביחד עם שפלות צריך היהודי לנהוג גם בתוקף ובהתנשאות, כדלעיל.

ושני ענינים אלו הם ההבדל בין שתי המילים „בהר” ו„סיני”: המילה „בהר” מצביעה על ההתנשאות והתוקף של היהודי, ואילו המילה „סיני” כשלעצמה, ללא ההדגשה שזוהר, מצביעה על ענין ההתבטלות. „סיני” על שם הסנה¹⁷, שהוא „שפל מכל האילנות שבעולם”¹⁸.

ומובן שבין שני ענינים אלו, ההתנשאות וההתבטלות הרי המעלה העיקרית היא ההתבטלות, אלא שמציינים, שיש להזהר מפני התבטלות מוגזמת, כאסקופא הנדרסת על ידי כל „רגל”, אלא יש צורך (לפעמים¹⁹) בתוקף ובהתנשאות. כמאמר חז”ל²⁰ שתלמיד חכם צריך שיהיה בו „אחד משמונה בשמינית” של גאווה. אך ח”ו לא יותר מכך.

ואם כך, כיצד מתאים לקרוא לפרשה בשם „בהר” בלבד, המצביע על התנשאות בלבד, ולהשמיט את העיקר – „סיני” – התבטלות?

ג. „שליח” ו„עבד”

אחד ההסברים לכך הוא:

העבודה הרוחנית של התבטלות, „שפלות האדם”²¹, קשורה ל„גדלות האֵל”, היהודי מתבטל מפני שהוא חש שהמציאות האמיתית של כל דבר היא האלקות.

(16) ל' הש"ס – עירובין צה, א (ע"י „רגל הרבים כו' איכא בויון” – רש"י שם).

(17) ראה רמב"ן דברים א, ו. ועוד. מפרשי המו"נ ח"א פס"ו.

(18) שמו"ר פ"ב, ה.

(19) ראה לקו"ת שם: הביטול צ"ל יותר הרבה. – ובענין העזות ראה שו"ע אדה"ז מהד"ק שם (מב"ש שם) הוזירות שש"ל בזה.

(20) סוטה א, א. תו"א מג"א צא, ב. שם הסופות קיט, ג ואילך. ועוד. – וראה לקמן הערה 32.

(21) ראה רמ"א או"ח ס' צח ס"א.

(22) ראה המשך תער"ב פרק ריד. ד"ה מי יתן תש"ז פ"ד.

(23) לקו"ש ח"כ ע' 303.

(24) ברכות לד, ב. וש"נ.

(25) ראה לקח טוב להר"י ענגל כלל א.

(26) ראה לקו"ש ח"כ שם הערה 17 בשו"ג.

(27) פסחים פה, ב. קדושים כג, ב. וראה הערה 29.

(28) עפ"ז יומתק זה שהשליח צ"ל דוקא „כמותו”

אלא התבטלות בלבד³². כל עוד הוא מציאות בפני עצמו, אין הוא יכול להגיע לעבודה הרוחנית של תוקף והתנשאות דקדושה – כי אצלו תהיה זה התנשאות והגבהה של ישות העצמית.

וכדוגמא לכך אפשר לציין את האופן הראשון של השליחות: השליה הוא מציאות לעצמו, אך הוא מתבטל והוא מבצע פעולה במקום המשלה.

אופן נעלה יותר בעבודה הרוחנית הוא – „הר סיני“: האדם העובד כבר יכול להגיע לתחושה של „הר“ והתנשאות, כי יש בו כבר התבטלות פנימית, כך שהתוקף אינו שלו, אלא של האלקות,

אך למרות זאת עדיין יש לו צורך בהגבלה של „סיני“ – התבטלות – השומרת אותו מפני הרגשה של ישות והתנשאות עצמית. כי ההתבטלות עדיין לא חדרה והקיפה את כל מציאותו, והוא נמצא עדיין בדרגה שהוא מרגיש את ההתבטלותו כפנימית ברוך-הוא.

בדומה לאופנים הנעלים יותר של

עבד אינו צריך כלל להתבטל כלפי האדון – הוא מלכתחילה רק „רכושו וקניינו“ של האדון²⁹, ולכן אין הוא כלל מציאות בפני עצמו.

ד. התבטלות אמיתית – „הר בלבד

מכך מובן, שכאשר יש התבטלות אמיתית כלפי אלקות, אין זו סתירה להתנשאות ולתוקף – כי אין זו התנשאות של מציאותו של האדם, אלא של האלקות³⁰.

בדומה למאמר חז"ל³¹ לגבי עבד – „עבד מלך מלך“. אין כאן תחושה של ישות וגאווה אצל העבד, כי אין זה חשיבותו וגדולתו שלו, אלא של המלך...

ומשום כך נקראת הפרשה בשם „בהר“ בלבד – כי ההתבטלות המושלמת היא, שבהיותו „הר“ (כלומר, בתוקף והתנשאות) אין צורך לציין שזהו תוקף דקדושה, ולא של ישות העצמית ח'ו. ההתבטלות לאלקות רבה כל כך, עד אשר מלכתחילה אין תחושה של מציאות עצמית, ולכן אין צורך לציין במפורש שזהו „הר סיני?“, הר והתנשאות הבאים מפני התבטלות.

ה. „סיני“, „בהר סיני“, בהר

זהו גם ההסבר בעבודה הרוחנית לאופנים השונים שבהם ניתן לתאר את „הר סיני“:

בתחילת העבודה, כאשר היהודי הוא עדיין מציאות בפני עצמו, יש צורך ב„סיני“ בלבד. בלתי אפשרי שום ענין של „הר“ והתנשאות,

דהמשלה (ראה קדושת מא, ב: מה אתם בני ברית כו') ובלקויות ויקרא (א, ג): ולכן אין שליחות להרש שוטה וקטן שאינן כמותו דהמשלה. – וראה בארוכה לקו"ש ח"א ע' 114 ואילך.

29) ראה בארוכה המשך תרס"ז ע' שכ"ז. – ולהעיר מהדעה (ראה רשב"א קדושין כג, ב) דמה שקנה עבד נקנה מלכתחלה לרבו.

30) ע"ד מאמר רשב"א אגא סימא בעלמא (וח"א רכה, א) – ראה סה"מ תקס"ד ע' ר. אה"ת יח"י שנט, א ואילך. המשך תרס"ז ע' קנט. סה"מ תפ"ח ע' מג. ועוד.

31) שבוועות מז, ב (ושם: כמלך). ספרי (ורש"י) דברים א, ז. רש"י לך טו, יח. ועוד.

32) בהוספות לתו"א שם (קכ, א) שהענין דשמינית שבשמינית צ"ל דוקא בהתחלת העבודה, ע"ש (וראה גם בלקו"ת במדבר שם (ועד"ו בתו"א מג"א צא, ב): לא יערב לבו לגשת אל העבודה). אבל שם המדובר בהגבהה כו' של האדם לאחר שהוא כבר בניטול (ת"ח) וביטול עד כ"כ שלא יערב לגשת כו' ולכן צ"ל שמינית שבשמינית בכדי שיגיש אל העבודה. משא"כ המדובר בפנים – האדם המתחיל בהעבודה להבטל.

ועפ"ו וע"פ המבואר בפנים יש לתרץ: א) משנת בתו"א וכו' ההרכוז דשמינית שבשמינית והר"ם פס"ד הרמב"ם (דעות פ"ב ה"ג), בשמתא מאן דאית בי' כו' ואפילו מקצתה***. (ב) שינוי הל' בשו"ע אדה"ו (הארו"ח סקני"ו ס"ג) – אף שציון שם להרמב"ם, אבל בנוגע לכעס – „עד קצה האחרון***“ (ולא „אפילו מקצתה“). ג) השינוי ברמב"ם עצמו שם שבנוגע לכעס כותב „עד הקצה האחר“ וכידוע שע"ד הרגיל הרמב"ם, על הרוב ידבר". ואכ"מ.

(* ראה לקוטי לוי יצחק אגרות קודש (ע"ש) – תיוון באופן אחר.

(**) והציון בעין מטפט שם על „בשמתא מאן דלית ב"י" להרמב"ם – כבר העירו באחרונים שאינו מובן.

(***) שאינו שולל ענין הגאווה לגמרי. אלא שיש „מקצת“ („קצה האחרון“) דענין זה (משא"כ הלשון „אפילו מקצתה“).

הרע, אלא, בפנימיותם של הדברים הרי ה"תוקף" עצמו הוא תוקפה של הנפש האלקית, שהיא "חלק אלוהה ממעל ממש".

יהודי צריך לדעת, שאת נשמתו של היהודי "לא שלחו לגלות, ולא³⁷ מסרו לשעבוד מלכות", ו"כל³⁸ מה שנוגע לדתנו .. תורה ומצוות ומנהגי ישראל אין לנו, היהודים, מי שיכפה את דעתו עלינו".

"דינא דמלכותא דינא"³⁹, ו"אל תתגרה בגוי קטן"⁴⁰ – אך כאשר נוגע הדבר ליהדות, הרי היהודי הוא, "עבד מלך", ואדרבה: לא זו בלבד שיש לו תוקף כשל מלך, אלא יותר מכך – אסור לו למחול על כבודו⁴¹, כי אין זה כבודו שלו, אלא כבוד המלכות – של מלך מלכי המלכים הקדושים ברוך הוא, האומר "ושכנתי בתוכם"⁴², נפשו האלקית שהיא חלק אלוהה מממש, חלק מן העצם⁴³.

ז. חקיקה – חלק מן הדבר הנחקק

לפי כל האמור לעיל יובן גם הקשר בין "בהר" לבין "בחוקותי": שני הכיוונים בעבודה הרוחנית, המתבטאים בשמות אלו, "בהר" – תוקף והתנשאות, ו"בחוקותי" – התבטלות, אינם סותרים זה לזה, אלא להיפך: האחד הוא תוצאה של האחר:

כאמור לפני כן, הרי ההתנשאות המובעת בשם "בהר" היא תוצאה של התבטלות אמיתית, התבטלות שאינה מאפשרת כלל מחשבה על מציאות עצמאית, כך שמלכתחילה אין ספק שהעבד הוא מציאות האדון.

והתבטלות זו מתבטאת ב"בחוקותי", בקיום המצוות באופן של "חוקים":

השליחות³³, שהשליח מוסר את כח המעשה שלו למשלח, עד כדי כך שמעשהו נחשב כמעשה המשלח, ואף יותר מכך – השליח עצמו נעשה כמשלח.

אך למרות זאת אפשר עדיין להפריד ולהבחין בין השליח לבין המשלח.

האופן הנעלה ביותר בעבודה הרוחנית הוא – "בהר" בלבד. ההתבטלות היא מושלמת כל כך, שאין צורך להזכיר ולהדגיש³⁴ שזהו "סיני" – אין כלל מקום או מחשבה כלשהי על מציאות אחרת מחוץ לאלקות.

ו. התוקף היהודי – כבוד המלכות

למרות שהמשמעות של "בהר" היא התבטלות בדרגה נעלית ביותר³⁵, בכל זאת זוהי הוראה לכל יהודי בעבודתו הרוחנית. כי לאמיתתו של דבר כל יהודי הוא בבחינת "הר", כל ישראל "מלכים הם"³⁶.

כאשר דורשים מיהודי תוקף וגאווה ביהדותו, אין הכוונה שמוותרים ח"ו על התבטלותו משום שאין דרך אחרת למונעו מן

(33) ראה הערה הבאה.

(34) ו"ל שזהו החילוק בין "בהר" (השם דפרשתנו) ל"הר" בה"א הידיעה (יתרו יש, ב. וראה תרומה כה, מ. ונוד). כי אף שלא נזכר בפירוש שם "סיני", הרי אמרו "ההר" (בה"א הידיעה) מדגיש שהכוונה להר הידוע שהוא סיני.

– ובעבודה י"ל שהוא כאופן הג' שבשליחות, דאף שהשליח נעשה מציאות המשלח, מ"מ מכיון שיש לחלק בין השליח למשלח (כני"ל) ה"ו קשור עם תנועה של ביטול, ויש צורך להדגיש ברמיזה ע"פ שהוא ההר הידוע – סיני. משא"כ "בהר", שתם, שאין כאן שום רמז לענין של סיני – כי אין מקום למציאות האדם כלל, ככפנים.

(35) ראה סה"מ תקס"ד ואוה"ת שבעה ערה 30.

(36) תקו"ז בהקדמה (א, ב) – ולא רק, בני מלכים" (שבת

סז, א).

וע"פ המבואר לעיל בפנים (סעיף ג) שזהו בדוגמת מעלת העבד על שליח – יש לומר, שזהו העילוי בנשי" על מלאכים. שהשם מלאך הוא ע"ש ענין השליחות (לקו"ת ויקרא א. ג. וראה תניא קו"א קנט, א. מקומות שנכסמו בהערה 30. ס' הלוקטים דא"ח צ"צ ערך מלאכים וע' תלב ואילך), ושו"ת משא"כ בני" נק' בנים (שהם עצם אחד עם האב) או עבדים (דעבד מלך מלך, כנ"ל).

(37) תניא רפ"ב.

(38) לקו"ד ח"ד תרצב, א. סה"מ תרפ"ו ע' קצו.

(39) גיטין י, ב. וש"נ.

(40) ראה פסחים קיג, א.

(41) קדושים לב, ב.

(42) תרומה כה, ת. – בכא"ו מישראל ר"ח ש' האהבה

פ"ו. שלי"ה (ש' האותיות אות ל. ועוד). ובכ"מ.

(43) סה"מ קונטרסים ח"ב מ, ב ואילך.

וגם בכך שוללים רק את הענין של „להרהר“:

אין לקיים את החוקים באופן השולל את השכל, ההתבוננות, הדרישה והשאלה⁴⁷ וכדומה, אלא להיפך⁴⁸: במדרשי חז"ל ישנם ביאורים אודות החוקים שאינם ציווי השכל, וחלקם נוגדים להגיון וכו'⁴⁹, אך למרות זאת צריך האדם להביאם לידי כך ששכלו לא יהרהר⁵⁰, מלשון „מהרהר אחר רבו... השכינה“⁵¹ – שלא לחשוב שהחוקים נחותים בכך לעומת המצוות המובנות בשכל האדם.

ואדרבא, חוקה היא מלשון חקיקה: כאשר ההתבטלות כלפי הקדוש-ברוך-הוא היא אצל היהודי באופן של חקיקה – שאין שום מציאות מחוץ לאלקות, כשם שאותיות החקיקה הן חלק מהדבר שעליו הן חקוקות – הרי או „מציאות“ האדם (שכלו, מדותיו וכו') אינה סותרת את התבטלותו. כי היא נעשתה מציאות של אלקות, והיא כלל איננה מציאותו הפרטית של האדם.

ח. גם שכר המצוות – חוקה

בכך ניתן להבין גם את הקשר שבין התוכן של רוב הפרשה – אודות שכר המצוות ועונשן – לבין שם הפרשה „בחוקותי“. שהרי, לכאורה, תמוה:

בפשטות, מקיימים את החוקים רק משום שהם ציווי הקדוש-ברוך-הוא, למרות שאין מבינים את טעמם, ואין מעריכים את התועלת שבקיומם. וכיצד, אם כך, מתאימים לענין זה התחלת הפרשה ורובה, פטוקים העוסקים ביהודים ובשכר המצוות, ולהיפך – העונשים

אדמו"ר הזקן⁴⁴ מסביר שהמילה „בחוקותי“ היא גם מלשון חקיקה (חריטה). היחוד של אותיות חקוקות הוא בכך, שלא זו בלבד שהאותיות מתאחדות עם הדבר שעליו הן נחקקות

– כי מעלה זו קיימת גם באותיות כתובות בנוסף לקלף –

אלא שאותיות אלו אינן מציאות בפני עצמן כלל, וכל מציאותן היא רק מציאות הדבר שעליו הן נחקקות,

כשם שכל מציאותה של האות „אלף“ וכדומה החקוקה על לוחות האבן, היא המציאות של האבן של הלוחות.

וזהו הדיוק בשם „חוקים“, אפילו לעומת „גזירות“ וכדומה: משמעות המילה „גזירה“ היא, שקיום המצוות נעשה מתוך הכרח, האדם צריך לכוף את עצמו ולבצע מעשה הנוגד את הבנתו.

אך השם „חוקה“ – שהוא גם מלשון חקיקה – מראה, שאין שום כפייה בקיום המצוה. האדם מתבטל לחלוטין כלפי הקדוש-ברוך-הוא ואינו כלל מציאות בפני עצמו, כאותיות החקוקות על אבן טובה, וממילא, הוא מבצע את כל רצון ה'.

וזהו הדיוק בדברי חז"ל⁴⁸ לגבי קיום החוקים „אין לך רשות להרהר אחריה“. והרי, לכאורה, צריך היה לומר „ואל תהרהר אחריה“⁴⁵?

ויש לומר, שההסבר לכך הוא: הניסוח „אין לך רשות להרהר אחריה“ מדגיש, שבאופן כללי יש להרהר, ביחד, אם כי לאחר „נעשה“, צריך להיות „ונשמע“ (ונביין⁴⁶) – צריך לרצות להבין את טעמי המצוות וכדומה. אך בענין זה – „אין לך רשות“: ניתן לך שכל, וחובתך, להשתמש בו, אך בסוג זה של מצוות לא ניתנה לך „רשות להרהר אחריה“,

47 כל המשנה והגמרא דורשין. שואלין כו' בנוגע למעשה מרכבה (חגיגה יא, ב), וכיו"ב.

48 ראה רמב"ם סוף הל' תמורה: „אע"פ שכל חוקי התורה גזירות הם... ראוי להתבונן בהן וכל מה שאתה יכול ליתן לו טעם תן לו טעם“. וראה גם מו"נ ח"ג פכ"ז. וראה לקוטי ח"ב ע' 174 ואילך.

49 תנחומא חוקת ג. במדבר ויל"ש ר"פ חוקת. ובכ"מ.

50 ראה לקוטי [המתורגם] ח"ג ע' 152. ח"ח

[המתורגם] ע' 135 הערה 52.

51 סנה' קי, א.

44 לקו"ת ר"פ בחוקותי. וראה לקוטי ח"ג פ' בחוקותי. ח"ד [המתורגם] ע' 38. ח"ח [המתורגם] ע' 131 ואילך. ועוד. וראה רד"ה ודבר גו' זאת חוקת תרס"ה (ע' רכד).

45 ע"ד הלשון במדרש תהלים (באבער) ט, ב: „ואין להרהר אחרי“ (ובשחר טוב שם: „ואין מי שיהרהר אחרי“).

46 מל' כי שומע עבדך (ש"א ג, ט"ז).

שתצמח לו תועלת גשמית או רוחנית, אלא
הוא מרגיש רק את ה"טוב" של האלקות:

כיון שהקדוש־ברוך־הוא הוא תכלית הטוב,
הרי מצוותיו מביאות עמן טובה בכל דבר⁵²,
עד כדי טוב גשמי כפשוטו.

(משיחת ש"פ בהו"ב תש"מ)

52) לכאורה כן י"ל בדא"פ נוסף על מ"ש ברמב"ם הל'
תשובה רפ"ט שהיעודים בטוב הגשמי הם אמצעי לבוא
ל טוב הרוחני. וראה גם לקו"ש [המתורגם] חט"ו ע' 337.
לקו"ש בחוקותי תנש"א.

על אי קיומן – אשר ענינים אלו הם זירו
לקיום המצוות מפני השכר שמקבל האדם?

ההסבר לכך הוא: כאשר היהודי מתבטל
כלפי הקדוש־ברוך־הוא באופן של חזיקה –
שאינן כלל מציאות אחרת חוץ ממציאותה של
האבן הטובה שעליה הן חקוקות – הרי אז שכר
המצוות הוא גם כן ענין של חזיקה:

העובדה שהמצוות מביאות עמן שכר אינה
יוצרת אצל האדם תחושה של קיום המצוה
למען עצמו ולמען השכר והתועלת שלו,

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויהי'ר שעי' קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל' ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לְעוֹלָם וָעֶד

הוספה

בשורת הגאולה

יא.

מצינו בגדעון ש"בימיו¹ היו ישראל בצרה והי' הקב"ה מבקש אדם שילמד עליהם זכות . . כיון שנמצא זכות בגדעון שלמד עליהם זכות, מיד נגלה אליו המלאך, שנאמר וירא אליו מלאך ה' ויאמר לו לך בכחך זה, בכח זכות שלמדת על בני", "אמר הקב"ה, יש בך כח ללמד סניגוריא על ישראל, בזכותך הם נגאלים"².

. . . הלימוד זכות בנוגע לקירוב וזירוז הגאולה – שכיון שכבר „כלו כל הקיצין“³, עוד בזמן הגמרא, ועאכו"כ לאחרי אריכות וקושי הגלות במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה ועדיין לא בא . . . ובנוגע לתשובה («אין הדבר תלוי אלא בתשובה»³) – כבר עשו תשובה, שהרי אין לך אדם מישראל שלא הרהר תשובה (לא רק פעם אחת, אלא) כמה פעמים במשך ימי חייו, שעי"ז נעשה „בשעתא חדא וברגעא חדא“⁴ מרשע גמור צדיק גמור, כפס"ד הגמרא⁵ שהמקדש את האשה „על מנת שאני צדיק (גמור)⁶ אפילו רשע גמור מקודשת שמא הרהר תשובה” – הרי בודאי ובודאי שמשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד ממש, אשר, כדאי הוא לימוד זכות זה לגאול את ישראל, ובפרט שנוסף על הלימוד זכות, ה"ז גם פס"ד של כו"כ רבנים ומורייהוראה בישראל, וכיון שהתורה „לא בשמים היא“⁷, הרי, פס"ד זה בב"ד של מטה מחייב כביכול ומזכה גם את ב"ד של מעלה, וכן יקום!

---

(1) תנחומא שופטים ד.

(2) יל"ש שופטים רמז סב.

(3) סנהדרין צז, ב.

(4) זח"א קכט, סע"א.

(5) קידושין מט, ב. רמב"ם הל' אישות פ"ח ה"ה. טושו"ע אה"ע סל"ח סל"א.

(6) ע"פ גירסת האור זרוע סקי"ב.

(7) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.

* * *

בימינו אלה, שמאז כלה חמתו בביהמ"ק, ולאחרי "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸, ולאחרי כל הגזירות והשמדות ר"ל ור"ל שסבלו בני באריכות וקושי הגלות האחרון, ובפרט גזירת השואה בדור האחרון, בודאי נעשה הצירוף והזיכוכ בשלימות, "די והותר" – נעשה הענין ד"סמך מלך בבל"⁹ אך ורק באופן של טוב הנראה והנגלה לעיני בשר, ובלשון חז"ל¹⁰ שהקב"ה אומר לישראל "בני אל תתייראו, כל מה שעשית¹¹ לא עשיתי אלא בשבילכם. . הגיע זמן גאולתכם!"

ובדורנו זה (ובפרט בשנה זו, "הי' תהא שנת נפלאות אראנו") צריכה להיות עיקר ההדגשה. . בהענין ד"סומך נופלים", לחזק ולעודד את רוחם של בני. . כולל ובמיוחד – החיזוק והעידוד ע"י האמונה בביאת המשיח ובטחון גמור ש"הנה זה (משיח צדקנו) בא"¹², וההוספה בהכנה לביאתו ע"י התשובה וקיום התומ"צ, ובלשון ההכרזה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה"¹³, "שובה ישראל עד ה' אלקיך, והכן עצמך ובני ביתך לקבל פני משיח צדקנו הבא בקרוב ממשי"¹⁴.

(משיחות ש"פ ויחי (ועשרה בטבת יהפך לשמחה) תנשא)

---

(8) תניא רפל"ז.

(9) יחזקאל כד, ב.

(10) יל"ש ישעי' רמז תצט.

(11) כולל גם הפעולה דמלך בבל שאינו אלא כגרון ביד החוצב בו.

(12) שה"ש ב, ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).

(13) אג"ק שלו ח"ה ס"ע שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ועוד.

(14) "היום יום" – ט"ו טבת.

נז.

דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות והוא הוא דור הראשון של הגאולה – כהודעת והכרזת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יוסף שבדורנו (ע"ש יוסף הראשון שהודיע והכריז ש"אלקים פקד יפקוד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב"1), שכבר נשלמו כל מעשינו ועבודתינו, וכבר כלו כל הקיצין וכבר עשו תשובה, וכבר נסתיימו כל ההכנות ובאופן ד"הכנה רבתי", והכל מוכן לסעודה² דלעתיד לבוא, לזיתן ושור הבר³ ויין המשומר⁴.

(משיחות עשרה בטבת (יהפך לשמחה), וש"פ ויחי, י"ד טבת תשנ"ב)

(1) פרשתנו נ, כד.

(2) ע"פ ל' חז"ל – אבות פ"ג מט"ז. סנהדרין לה, א ובפרש"י.

(3) ראה ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג.

(4) ברכות לד, ב. וש"נ.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind> יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א

ר' **מנחם מענדל** ע"ה

בן הרה"ח הרה"ת ר' **אלחנן דובער** הי"ד

מאראזאוו

מקושר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ

נולד בעיר ליובאוויטש

זכה לגור ולקבל קירובים

בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיר רוסטוב

למד מתוך מסירת נפש בישיבת תו"ת במחתרת

שימש כשו"ב

הי' ממייסדי ושימש בתור מנהל ומשפיע

במתיבתא ובית מדרש במוסד חינוך אהלי תורה

וזכה להשפיע לאלפי תלמידים

בהתוועדויותיו הרבות

הכניס רוח חסידית ושמחה לרבים משומעיו

גידל משפחתו לחסידות ולהתקשרות

והרבה מהם שלוחים בכל קצוי תבל

נפטר בשיבה טובה ר"ח שבט ה'תשע"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

לעילוי נשמת
מרת חוה בת ר' חיים ע"ה ז"ס
נפטרה ביום ג' סיון ה'תשע"א
(מעלבורן, אוסטרליה)
ת. נ. צ. ב. ה.
*

נדפס ע"י חתנה ובתה
הרה"ת ר' יעקב הכהן וזוגתו מרת שושנה שיחיו קונסיפולסקי
ומשפחתם שיחיו

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>